

ГЕНЕРАЛНИ КОНСУЛАТ
Краљевине Србије

29
2
Солун, 21. маја 1912.

ПИБ .....

1.18.4.149/3194320

Господине Председниче

Сукоб између савијског синода и егзархије у Цариграду поводом питања о јединству бугарске цркве, а о коме сам ја у предлој години већ у два маха експлицитно писао, постаје изгледа све заштренији услед државна митрополита Симеона, који је стао на чело покрета противу јединства. О овом сукобу се до сада у јавности ништа није знало и ако он траје већ три године, управо од проглашења независности Бугарске. Као што сам и у ранијим извештајима нагласио синод савијски стоји на гледишту да егзарх није никако глава цркве већ само председник синода и да, према томе, одлучивање његовог именоване у црквама није никако обавезно. На против, ти одлучивањем само би се утврдио догматични карактер бугарске цркве, веома потпуно одвајање од Васељенске Патријаршије, што бугарска црква ни у колико неће да изазове. Она хоће и даље да се сматра за аутономни део велике оријенталне цркве, у чије закриље мисли опет да се врати. Разуме се да ово гледиште не годи егзарху Јосифу, који, ако се оно прими, губи досадашњи и морални и нарочито политички значај свој. Своје гледиште на то важно питање изнео је егзарх у разговору са

Господину

Господину Др. М. В. Милошковићу,
Председнику Министарског Савета

Министру Иностранних Дела

и т. д. и т. д.

Београд.

Наумовом и то врло жучним речима.

» Ја морам са највећом тугом да констатујем, рекао је егзарх, да се у Бугарској почела велика борба противу црквеног јединства, а у циљу да се црква Краљевине Бугарске одвоји од егзархије. На чело те кампање стоји митрополит Симеун, који сматра да је по уставу, прилагођеном за Краљевину Бугарску, сесијски синод једини и потпун господар цркве у Бугарској. Он у исто време тврди, да егзарх није глава бугарске цркве већ само председник синода. Мене нарочито боли што се у ту полемику унесе лични моменти, који су се могли избећи. У сваком случају, ја изјављујем, да не могу никако да примим тезе, којима се циља фактичком цепању бугарске цркве. Ја не само да ћу настојавати да се то јединство бугарске цркве одржи, већ ћу и даље тражити да се оно изражава у лицу егзарха, чије име мора да се спомиње у свима егзархијским црквама. Тиме ја ни мало не циљам да одржим свој лични положај. Ја сам већ једном ногом у гробу и не тражим више ништа за себе. Ја хоћу да видим бугарску цркву такву, какву су је замишљали наши стари дејци, -- ја хоћу да очувам положај егзарха. У спомињању његовог имена ја видим једини израз јединства и у томе питању не могу никако попустити.»

Ова доста жучна изјава егзарха Јосифа доказ је да је сукоб постао врло заоштрен. Несумњиво је, да егзарх има за своје гледиште најпре сам црквени устав, којим су њему и то као егзарху загарантована многа од патријархових права и који му је дао и титулу «Блаженства», већу и јачу од титуле «Преосвећенства» коју носе обични митрополити. Сем тога егзарх има уза се несумњиво расположење свег македонског живља и у Турској и у Бугарској, који неће допустити да се јединство цркве кида на уштрб преимућства

2

које је до сада имала бугарска црква у Турској над црквом у Бугарској. И тако се испољава и по стети пут супротност у погледима и тежњама Македонаца и Бугара. Како Наумов тврди Македонци ће, крај свег незадовољства свог са данашњим општим државем егзарха, специјално у овом питању стајати чврсте уз егзархију и тражити да се јединство оличено у егзарху одржи. Бугарска влада, према Наумову, не усуђује се да у овом спору узме одређено гледиште, већ оставља слободне руке и савијском синоду и егзархији, да га они узајамним уступцима реше.

Изволите, Господине Председниче, и овом приликом примити уверење о мом дубоком поштовању.